

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Факультет землевпорядкування і туризму
Кафедра землеустрою

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни з університетського переліку
ОСНОВИ ПРОСТОРОВОГО І МІСТОВУДІВНОГО ПЛАНУВАННЯ

ОС «Бакалавр»

2023-2024 н.р.

денна форма навчання

Розробник
Костишин Олександра Олександрівна
к.е.наук, доцент кафедри землеустрою
e-mail: kostyshynoo@lnup.edu.ua
kostushn@ukr.net

Дубляни – 2023р.

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи просторового і містобудівного планування» включає теоретичні та практичні аспекти формування ресурсного потенціалу в умовах децентралізації, використання та розвитку територіальних, земельних та фінансових ресурсів об'єднаної територіальної громади.

Вивчається можливість складання схем просторового планування території громади як інструменту комплексного управління у галузі використання земель громади, який є одночасно і містобудівною документацією, і документацією із землеустрою на локальному рівні. Розглядаються як традиційні так і сучасні методи прогнозування і планування.

Даний курс дозволить студентам: знати і застосовувати загально – теоретичні і науково методичні положення про планування, прогнозування і охорону земельних ресурсів в практиці розробки великих народногосподарських програм, комплексних і спеціалізованих схем і проектів та приймати на їх основі найбільш ефективні рішення по управлінню земельними ресурсами; здатність опановування базовими знаннями, включаючи сучасні наукові та технічні досягнення та використання їх в практичних ситуаціях; знати особливості містобудівної організації території населених пунктів, принципи управління земельними ресурсами в населених пунктах, та знаходити шляхи вирішення проблем управління земельними ресурсами адміністративно-територіальних утворень.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи просторового і містобудівного планування» є формування системи спеціальних знань та навчання з високим рівнем автономності, планування, організації та управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень; засвоєнні і набутті студентами необхідних теоретичних знань та практичних навичок з основ планування і прогнозування використання земельних ресурсів, що є актуальним сьогодні в системі розроблення і реалізації створення комплексних просторових планів територіальних громад.

Загальні та фахові компетентності

Після вивчення курсу студенти отримають такі фахові компетентності:

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.
- здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

- здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою.

Програмні результати навчання

За результатами курсу студенти зможуть:

- визначити сучасний стан і завдання територіального планування земель населених пунктів;
- розрахувати чисельність населення на перспективу за різними методами;
- здійснювати розпланування і забудову сільбищної і промислово-виробничих зон, їх облаштування;
- знати особливості містобудівної організації території населених пунктів;
- розробляти основні економічні та екологічні показники ефективності просторового і містобудівного планування.
- планувати окремі території населених пунктів (генплани садиб, виробничих будівель тощо);
- користуватися нормативною, довідковою та навчальною літературою при обробці результатів вишукувань;
- застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою

Програма навчальної дисципліни передбачає вивчення таких тем:

Тема 1 Наукові аспекти планування розвитку тери-торій.

Тема 2. Історичні аспекти просторового планування в Україні

Тема 3. Роль містобудівної документації для просто-рового і містобудівного планування

Тема 4. Визначення необхідності розроблення містобудівної документації (МД)

Тема 5. Правова основа розроблення та ухвалення планувальної, містобудівної документації

Тема 6. Склад та зміст матеріалів для розробки генерального плану

Тема 7 Екологічні умови містобудівного проектування

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ			
Тема	Зміст теми	Перелік питань на самостійне вивчення	Рекомендовані теми для науково-дослідної діяльності
Тема 1. Наукові аспекти планування розвитку територій.	1. Терміни та визначення понять містобудівного планування 2. Поняття та сутність планування розвитку територій 3. Основні завдання та принципи планування і забудови територій.	1. Основні функції у сфері просторового та містобудівного планування 2. Принципи просторового та містобудівного планування	Труднощі планування: в довгостроковій перспективі 2. Витоки, виклики, підходи до просторового планування в країнах Європейського Союзу
Тема 2. Історичні аспекти просторового планування в Україні	1. Концепція та принципи просторового планування 2. Просторове планування в Україні 3. Просторове планування в ОТГ.	Класифікація поселень: історичний аспект. Перетворення сільського розселення. Агломерації	1. Територіальне (просторове) планування в Україні: передумови формування та виклики трансформаційного періоду
Тема 3. Роль містобудівної документації для просторового і містобудівного планування.	1. Правова основа розроблення та ухвалення планувальної, містобудівної документації. 2. Містобудівна документація на загальнодержавн, регіонал та місцевому рівнях. 3. Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (№6403)	1. Склад та зміст матеріалів для розробки генерального плану. 2. Основні відмінності Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» і закону України «Про планування і забудову територій»	1. Генеральний план як перспектива розвитку населених пунктів 2. Планування розвитку територій адміністративно-територіальних утворень
Тема 4. Визначення необхідності розроблення містобудівної документації (МД)	1. Відсутність МД 2. Невідповідність МД сучасним умовам та вимогам 3. Потреба зміни меж населених пунктів	1. наявність чи підготовка до інвестиційної активності 2. Здійснення заходів із реконструкції та капітального ремонту об'єктів містобудування	Обґрунтування зміни функціонального використання території та цільового призначення земельних ділянок
Тема 5. Правова основа розроблення та ухвалення планувальної, містобудівної документації.	1. Порядок розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації 2. Сфера застосування, терміни та визначення 3. Види містобудівної документації на місцевому рівні, підстави прийняття рішення щодо їх розроблення, оновлення та внесення змін	1. Нормативні посилання (ДБН Б 2.2 - 12:2019) 2. Виділення забудовуваних і незабудовуваних зон	Територіально-планувальна організація і композиційна основа житлової і виробничої зон
Тема 6. Склад та зміст матеріалів для розробки генерального плану	1. Комплексний план 2. Генеральний план населеного пункту 3. Детальний план території	1. Містобудівна документація для просторового і містобудівного планування	Труднощі планування: в довгостроковій перспективі
Тема 7. Екологічні умови містобудівного проектування	1. Оцінка природного середовища життєдіяльності 2. Оцінка екологічних умов 3. Планувальні обмеження	1. Охорона водних об'єктів, повітря і інш.	Розвиток природоохоронних територій та охорона ландшафту

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.

1. Генеральний план населеного пункту.
2. Групові системи розселення
3. Елементи поперечного профілю головної вулиці села.
4. За якими принципами формуються системи розселення.
5. Завдання прогнозування в землевпорядкуванні.
6. Захист території від підтоплення та її осушення, основні проектні вимоги
7. Земельний Кодекс України про земельні ділянки і їх розміри в населених пунктах.
8. Зміст генерального плану населеного пункту
9. Зміст детального плану населеного пункту.
10. Значення внутрішньоквартальних вулиць в сільських населених пунктах.
11. Історичні аспекти розвитку населених пунктів.
12. Класифікація населених пунктів України.
13. Назвіть землевпорядні прогностичні матеріали (документи).
14. Назвіть основні містоформуючі фактори
15. Назвіть основні положення Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».
16. Назвіть основні принципи планування і забудови населених пунктів. Охарактеризуйте принцип системності.
17. Назвіть основні системи вуличної мережі
18. Назвіть основні складові графічної частини проекту планування і забудови.
19. Номенклатура об'єктів культурно-побутового призначення.
20. Об'єкти містобудування на місцевому рівні.
21. Основний зміст розрахунку кількості населення на перспективу за природнім приростом.
22. Основні види розселення в Україні. Міське і сільське населення.
23. Основні елементи плану населеного пункту.
24. Особливості і різновиди площ сільських населених пунктів.
25. План, як форма передбачення.
26. Планувальні обмеження при плануванні населених пунктів.
27. Планування та забудова головного громадського майдану.
28. Поняття генеральної схеми планування території України.
29. Поняття громадського центру сільського поселення.
30. Розміщення громадського центру в плані села.
31. Розрахунок площі території під житлову зону населеного пункту.
32. Розрахунок чисельності населення на перспективу за трудовим балансом.
33. Сутність інженерної підготовки території.
34. Типи житлових будинків для будівництва в сільських поселеннях.
35. Трасування вулиць.
36. Форми передбачення в залежності від ступеня конкретизації і характеру впливу на хід досліджуваних процесів
37. Функціональне зонування території населеного пункту.
38. Як поділяються заклади обслуговування за територіальним охопленням.
39. Як поділяються земельні угіддя за їх використанням?
40. Як поділяються об'єкти культурно-побутового призначення за спеціалізацією та видами.

Методи навчання

1. **Словесні методи** – лекція, пояснення.
2. **Наочні методи:**
 - ілюстрація (діаграми, таблиці, моделі, рисунки, схеми тощо);
 - демонстрування матеріалу: мультимедійна презентація.
3. **Практичні методи:** практичні роботи, індивідуальні завдання у вигляді мультимедійних презентацій, реферати.

Методи контролю:

- **Усне опитування** (фронтальне, індивідуальне, комбіноване, детальний аналіз відповідей студентів).
- **Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка** (письмові відповіді на питання (контрольна робота, самостійна робота); виконання та оформлення таблиць; написання рефератів; підготовка презентацій; написання та опублікування статей, тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів).
- **Практична перевірка** (проведення різних вимірів; здійснення, складання, налагодження, розробка документації; виконання практичної роботи; аналіз виробничої інформації; рішення професійних завдань).
- **Стандартизований контроль** (тести).
- **Самоконтроль** (самооцінка студентом якості засвоєного навчального матеріалу з дисципліни в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).
- **Самооцінка** (передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів).

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація, підсумковий контроль.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова література:

1. Костишин О.О., Смолярчук М.В., Стойко Н.Є. Основи просторового і містобудівного планування. Навчальний посібник (частина 1) ННВК «АТБ», Львів – 2022р. 162с.
2. Лоїк Г.К., Тарасюк І.Г., Степанюк, Смолярчук М.В. Розпланування і забудова територій сільських населених пунктів і фермерських господарств/ Навчальний посібник/ За ред. Сохнич А.Я.- Київ Арістей, 2009.- 344.
3. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: навчальний посібник / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 650 с.
4. Третяк А. М. Склад, структура та зміст «Програми використання і охорони земель та інших природних ресурсів на територіях об'єднаних територіальних громад» на прикладі Деснянської об'єднаної територіальної громади Козелецького району Чернігівської області : [монографія] / А. М. Третяк, В. М. Третяк, В. О. Леонець, Н. А. Третяк, Н. О. Капінос. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. – 2016. – 110 с.

Допоміжна література:

1. Державні будівельні норми України. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. ДБН 360. – К.: Укрархбудінформ, 1993. – 107с.
2. Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики України-Правила та порядок розподілу території житлового кварталу(мікрорайону).-Київ, 2010.Укрархбудінформ.
3. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 11.02.2011 року.
4. Земельні відносини в Україні. Законодавчі акти і нормативні документи. –Київ: Урожай, 1998. 816с.

5. Земельний кодекс України.-Київ: Укрндіземпроект. Ротапринт, 2002.
6. Т.Є. Зінченко Інституціональні аспекти трансформації землекористувань населених пунктів в сучасних ринкових умовах / Т.Є. Зінченко. – Житомир: Видавництво «ПП Рута», 2010. – 214с.
7. Г.К. Лоїк, І.Г. Тарасюк, Д.І. Солярчук, Ю.Д. Солярчук. Планування території населених пунктів: містобудівне використання земель міста з детальним розплануванням і забудовою житлової території мікрорайону(кварталу): Навч.-метод. посібник.-Львів, ЛДАУ, 2004р.

Періодичні видання:

1. Аграрна економіка (науковий журнал ЛНУП).
2. Академічний огляд.
3. Актуальні проблеми економіки.
4. Вісник економічної науки України.
5. НПЖ «Збалансоване природокористування»
6. Вісник Інституту економіки та прогнозування.
7. Вісник ЛНУП: Економіка АПК.
8. Галицький економічний вісник.
9. Державне управління та місцеве самоврядування.
10. Економіка ринкових відносин.
11. Економіка та держава.
12. Економіка України.
13. Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем.
14. Економіст.
15. Економічний нобелівський вісник.
16. Економічний часопис-XXI (Economic Annals-XXI).
17. Економічні інновації.
18. Європейський вектор економічного розвитку.
19. Журнал європейської економіки.
20. Інноваційна економіка.
21. Інтелект XXI.
22. Міжнародний науковий журнал «Механізм регулювання економіки».
23. Молодий вчений.
24. Наука молода.
25. Наука та інновації.
26. Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції.
27. Сталий розвиток економіки.
28. Стратегія економічного розвитку України.
29. Український соціум.
30. Journal of Hospitality and Tourism Research.
31. Tourism, Culture and Communication.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:
 1. Офіційний сайт Президента України. [online] Доступно: <http://www.president.gov.ua/>
 2. Офіційний сайт Верховної Ради України. [online] Доступно: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
 3. Офіційний сайт Урядового порталу. [online] Доступно: <http://www.kmu.gov.ua/>
 4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [online] Доступно: <http://www.me.gov.ua/>
 5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [online] Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». [online] Доступно: <http://www.ukurier.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [online] Доступно: <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [online] Доступно: <http://www.lsl.lviv.ua/>
9. Міжнародний центр перспективних досліджень. [online] Доступно: <http://icps.com.ua/>
10. Всесвітній економічний форум. [online] Доступно: <https://www.weforum.org/>
11. ЮНЕСКО (UNESCO) – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). [online] Доступно: <https://ru.unesco.org/>

Обсяг дисципліни та форма підсумкового контролю успішності навчання визначаються робочим навчальним планом